

> Retouradres Postbus 16191 2500 BD Den Haag

Onderzoeksraad voor Veiligheid
mr. T.H.J Joustra (voorzitter)
Postbus 95404
2509 CK Den Haag

ILT

Rail en Wegvervoer
Handhaving Rail

Graadt van Roggenweg 500
Utrecht
Postbus 16191
2500 BD Den Haag
www.ilent.nl

Contactpersoon

Meld- en Informatiecentrum
T 088 489 00 00

Datum **22 JUNI 2017**
Betreft monitoring aanbevelingen onderzoek Dalfsen

Ons kenmerk

ILT-2017/ 57651

Bijlage

1

Geachte heer Joustra

Met deze brief informeer ik u over de stand van zaken betreffende de opvolging van de aanbevelingen uit het onderzoeksrapport *Botsing tussen een reizigerstrein en een hoogwerker te Dalfsen*, dat de Onderzoeksraad op 13 december 2016 heeft uitgebracht. Over de opvolging van de aanbevelingen 2, 3, 4 en 5 uit dit rapport zal de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) periodiek rapporteren. Het monitoren van deze aanbevelingen aan andere organisaties dan de rijksoverheid is, voor de ILT in haar rol als nationale spoorwegveiligheidsinstantie, een taak op grond van het Besluit Onderzoeksraad voor Veiligheid.

Voor deze rapportage heeft de ILT gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers van de ondernemingen en organisaties tot wie de aanbevelingen zich richten. Het betreft de brancheorganisaties International Powered Access Federation (IPAF), CUMELA Nederland en Vereniging Verticaal Transport (VVT) alsook infrabeheerder ProRail. De bevindingen van de ILT zijn ter verificatie ook aan deze partijen voorgelegd.

Bevindingen en aandachtspunt

De bevindingen van de ILT een half jaar na de publicatie van het rapport van de Onderzoeksraad zijn:

- de aanbevelingen van de Onderzoeksraad zijn door de partijen positief ontvangen. De partijen onderkennen de noodzaak van de beheersing van de risico's;
- de partijen aan wie de aanbevelingen zijn gericht verwachten op korte termijn gerichte informatie te kunnen geven aan de gebruikers van hoogwerkers en aan overweggebruikers.

Het is nog te vroeg om harde conclusies te trekken over de concrete opvolging van de aanbevelingen. Uit de gesprekken die door ILT zijn gevoerd, blijkt dat alle betrokkenen op constructieve wijze nadenken over implementatie van de aanbevelingen. In de bijlage wordt meer in detail ingegaan op de bevindingen per aanbeveling. De inspectie heeft de volgende algemene aandachtspunten:

- a) Het is wenselijk dat de betrokken organisaties het gewenste effect dan wel veiligheidsniveau van de maatregelen (meer dan nu het geval is) betrekken bij de uitwerking van de verschillende maatregelen.

- b) Op dit moment is het nog onvoldoende inzichtelijk of de betrokken organisaties voldoende in contact zijn met alle partijen die van belang zijn voor het welslagen van de implementatie van de maatregelen.

ILT
Rail en Wegvervoer
Handhaving Rail

In de bijlage bij deze brief staat per aanbeveling een korte toelichting op de invulling ervan.

Datum
22 JUNI 2017
Ons kenmerk
ILT-2017/57651

Tot slot

De ILT vindt het van belang dat alle betrokken partijen voldoende inspanning leveren, zodat de partijen u en de Minister, conform de Rijkswet Onderzoeksraad voor veiligheid, uiterlijk in december 2017 kunnen informeren over de wijze waarop zij invulling geven aan uw aanbevelingen. De ILT zal het komende half jaar de (branche)organisaties actief monitoren en stimuleren een concreet implementatieplan op te stellen. De ILT zal deze plannen beoordelen en nagaan of hiermee voldoende invulling wordt gegeven aan de aanbevelingen. Ik merk daarbij op dat de ILT niet beschikt over bijzondere bevoegdheden om opvolging van de aanbevelingen af te dwingen. De volgende rapportage over de monitoring van de aanbevelingen uit uw onderzoek volgt in de eerste jaarlijkse rapportage.

Hoogachtend,

DE ~~INSPECTEUR~~-GENERAAL LEEFOMGEVING EN TRANSPORT, *plv.*

bla

mr. J.A. Van den Bos

Bijlage: stand van zaken per aanbeveling

Aanbeveling 2. Beheersing bij oversteken spoorwegovergang met bijzonder voertuig brancheorganisaties IPAF, CUMELA Nederland en VVT¹
Bewerkstellig dat bedrijven en bedienaars die werken met bijzondere voertuigen (zoals hoogwerkers en grondverzetmachines) zich bewust zijn van de regels en risico's die verbonden zijn aan het oversteken van een overweg en bevordert dat zij die ook betrekken bij de voorbereiding en uitvoering van hun werkzaamheden. Wijs daar bijvoorbeeld op in opleidingen, nieuwsbrieven, verhuurcontracten, et cetera.

ILT
Rail en Wegvervoer
Handhaving Rail

Datum
22 JUNI 2017
Ons kenmerk
ILT-2017/57651

International Powered Access Federation (IPAF)

IPAF stimuleert deelnemers middels haar trainingen om altijd een Risico Inventarisatie en Taak Risico Analyse te maken. Hierbij moeten de risico's van het totale werkpakket in kaart worden gebracht, ook de aan- en afvoer en geschiktheid van het hoogwerkmaterieel voor het werk. IPAF ziet een potentieel in de training voor managers en constateert een stagnatie in de informatiestroom van werkgever naar gebruiker.

IPAF informeert haar leden met nieuwsbrieven en jaarlijkse netwerkbijeenkomsten over de hoogwerkerindustrie. IPAF onderzoekt hoe gebruikers in de toekomst meer kunnen worden betrokken en geïnformeerd.

CUMELA Nederland

CUMELA Nederland denkt na op welke wijze bewustwording bij hun leden en hun werknemers kan worden gerealiseerd, vanuit de gezamenlijke verantwoordelijkheid van werkgevers en werknemersorganisaties. De middelen die zij daarvoor tot haar beschikking heeft zijn een website, een e-learningmodule en overleg met sector organisaties voor scholing en opleiding. CUMELA Nederland richt haar aandacht vooral op de onbewaakte spoorwegovergangen en wat te doen bij het stilvallen van het voertuig op een overweg. CUMELA Nederland is voornemens een onderdeel overwegen toe te voegen aan de e-learningmodule: Veiliger (land)bouwverkeer (www.land-bouwverkeer.nl).

De inhoudelijke aanbevelingen voor de bewustwording bij het passeren van overwegen hangen mede af van de aanbevelingen die ProRail hierover geeft. CUMELA Nederland heeft recent een gesprek hierover met ProRail gevoerd om te horen welke (nieuwe) instructies er zijn voor het passeren van overwegen met zware (land)bouwvoertuigen.

CUMELA Nederland constateert dat zij als vertegenwoordiger van loon- en grondverzetbedrijven slechts een beperkt deel van de landbouwvoertuigen en langzaam rijdende machines vertegenwoordigt. Een groot deel van deze voertuigen en machines behoort tot de agrarische sector, met als branchevertegenwoordiger LTO Nederland. Tussen CUMELA Nederland en LTO Nederland is geen overleg geweest over de aanbeveling.

Vereniging Verticaal Transport (VVT)

VVT denkt invulling te kunnen geven aan de aanbeveling door informatie aan te reiken via hun website en de VerticaalTransportgids (VT-gids).

¹ IPAF: The International Powered Access Federation: de branchevereniging voor verhuurders en bestuurders van hoogwerkers;
CUMELA Nederland: de brancheorganisatie voor ondernemers in groen, grond en infra;
VVT: de brancheorganisatie voor bedrijven werkzaam in verticaal transport.

Voor de VVT is het meenemen van de bekendheid met overwegen in opleidingen lastig, omdat er voor bedienaars van hoogwerkers geen wettelijke verplichting is voor scholing. Op dit moment ziet VVT het aanbieden van informatie via de website en informatie in de VT-gids als het maximaal haalbare.

ILT
Rail en Wegvervoer
Handhaving Rail

Datum

22 JUNI 2017

Ops kenmerk
ILT-2017/57651

Aanbeveling 3. Instructies voor overweggebruikers in uitzonderlijke situaties

ProRail

- a. *Maak aan overweggebruikers duidelijk, bij voorkeur bij de overweg zelf, in welke situaties het voor hen noodzakelijk is contact op te nemen met ProRail om veilig de spoorweg over te kunnen steken.*
- b. *Richt een procedure in, eventueel ondersteund door technische hulpmiddelen, om overweggebruikers in bijzondere situaties adequaat en efficiënt te informeren wanneer zij binnen een redelijke termijn veilig de spoorweg over kunnen steken.*

ProRail wil invulling geven aan deze aanbeveling door het beschikbaar stellen van een telefoonnummer en een verwijzing naar een website bij elke overweg (ook bij niet beveiligde overwegen) aangevuld met communicatie over de nieuwe werkwijze.

ProRail richt een proces in waarmee randvoorwaarden worden gecreëerd om op veilige wijze met bijzondere voertuigen overwegen te passeren. Voor de werkwijze van deze bijzondere passages werkt ProRail samen met de Rijksdienst voor het wegverkeer (RDW) en transporteurs. De transporteurs en ProRail creëren in een gezamenlijke voorbereiding veilige randvoorwaarden voor de oversteek. Met deze nieuwe werkwijze is inmiddels al praktische ervaring opgedaan bij een oversteek van een bijzonder transport in Bedum op 13 december 2016.

Aanbeveling 4. Waarschuwen machinist voor object op spoorweg-overgang

ProRail

Voer een passende oplossing in om in geval van een geblokkeerde overweg zo vroeg mogelijk de machinist van een naderende trein te waarschuwen en de trein af te remmen.

Ontwikkel, indien bestaande oplossingen in andere landen ongeschikt blijken te zijn voor toepassing in Nederland, een oplossing die in Nederland toepasbaar is.

ProRail start binnenkort met een onderzoek gefaciliteerd door een externe partij, om de problematiek inzichtelijk te krijgen. Vanuit dit onderzoek kunnen mogelijke oplossingsrichtingen worden gedefinieerd, in dat stadium behoort een marktverkenning tot de mogelijkheden.

Aanbeveling 5. Instructies voor overweggebruikers in uitzonderlijke situaties

ProRail

- a. *Verbeter het beoordelingsmodel voor overwegveiligheid (het overwegenregister) door daarin ook de factoren op te nemen die van invloed zijn op de ernst van de afloop (zowel aan de zijde van de weggebruikers als voor de treininzittenden). De Raad denkt hierbij aan zaken als de naderingssnelheid van de treinen, de afstand waarop machinisten een ongevalsdreiging kunnen onderkennen en de mate waarin zware wegvoertuigen gebruik (kunnen) maken van de overweg. Zorg in overleg met wegbeheerders dat relevante informatie met betrekking tot de wegverkeersaspecten in het overwegenregister wordt opgenomen.*
- b. *Organiseer structureel overleg met de betreffende wegbeheerders over het bewaken en verbeteren van de veiligheid van overwegen. De Raad denkt in dit*

verband aan periodiek overleg in regionaal verband tussen ProRail en betrokken wegbeheerders (bijvoorbeeld per ProRail-regio of per baanvak).

ILT
Rail en Wegvervoer
Handhaving Rail

ProRail is voornemens het beoordelingsmodel voor overwegveiligheid (overwegenregister) uit te breiden door de impact van een aanrijding op te nemen in het register. De impact is onder meer afhankelijk van de spoorverkeer-, wegverkeer- en omgevingsaspecten. ProRail wil met het verbeterde register beter het gesprek aan kunnen gaan met de wegbeheerders. Bij het proces van dataverzameling voor het register wordt een verkeerstechnische adviesbureau ingeschakeld.

Datum
22 JUNI 2017
Ons kenmerk
ILT-2017/57651

ProRail voert ook nu al overleg met veel wegbeheerders en gemeenten over overwegen. Het blijkt voor ProRail lastig structureel overleg te organiseren met alle wegbeheerders over het bewaken en verbeteren van de veiligheid van overwegen, omdat sommige wegbeheerders de urgentie niet voelen. Voor gemeenten tellen soms de belangen van de weggebruiker zwaarder dan het veiligheidsbelang (voor weggebruiker én treinverkeer), omdat gemeenten zich onvoldoende bewust zijn van de onveiligheid van de overweg.

ProRail denkt aan de aanbeveling invulling te geven door aan te sluiten bij de bestaande regionale overleggen met inhoudelijk deskundigen, zoals het Landelijk Verbeterprogramma Overwegen. Maar actieve deelname en inzet door wegbeheerders is een vereiste voor het welslagen. Een succesvolle uitvoering van aanbeveling 6 is daarmee een voorwaarde voor het welslagen van aanbeveling 5b.

Aanbeveling 6. Instructies voor overweggebruikers in uitzonderlijke situaties

Minister van IenM

Bewerkstellig dat lokale wegbeheerders (gemeenten, provincies, waterschappen en particulieren), gezamenlijk met de spoorwegbeheerder, de veiligheid van de overwegen in hun wegen beoordelen en waar mogelijk verbeteren (en daarmee actief bijdragen aan de kabinetsdoelstellingen om het aantal incidenten op overwegen te verminderen).

Deze aanbeveling is in de brief opgenomen in verband met de verwijzing in de beantwoording op aanbeveling 5, maar deze aanbeveling valt buiten de scope van het monitoren van de aanbevelingen van de Onderzoeksraad voor Veiligheid door de Inspectie.